

הנדון: סיכום ישיבת המועצה הלאומית לבריאות הילד ופדיאטריה – 29.5.17

השתתפו בישיבה:

פרופ' פרנסיס מימוני – יו"ר המועצה, גב' עינת אופיר, פרופ' רונית אנדוולט, ד"ר מורית בארי, ד"ר דב גפל, ד"ר גל דובנוב רו, ד"ר דורון דושניצקי, ד"ר אורלי הרצברג, פרופ' טד טולציינסקי, גב' לימור טל פוני, גב' אורית יונה, ד"ר מנואל כ"ץ, פרופ' יוסף מאירוביץ, ד"ר חיים נחמה, מר יניב עובדיה, ד"ר דינה צימרמן, פרופ' יעקב קוינט, ד"ר ליזה רובין, ד"ר חן שטיין זמיר, פרופ' מנחם שלזינגר.

נושאים שעלו לדיון:

1. ממצאים מסקר יוד לאומי ראשון בישראל בקרב ילדים ונשים הרות
2. חוק הזנת ילדים במערכות החינוך
3. ייעוץ/הדרכה הנקה בבתי חולים
4. הגדרת השמנה כמחלה

פירוט:

1. ממצאים מסקר יוד לאומי ראשון בישראל בקרב ילדים ונשים הרות

הנושא הוצג על ידי מר יניב עובדיה, דיאטן קליני, האוניברסיטה העברית.

מחסור בIOD הוא בעיית בריאות ציבור בקנה מידה עולמי. מחסור בIOD עלול לגרום לשלל השלכות קליניות כמו: זפק, תת תריסיות או עודף תריסיות. בתקופת העוברות, מחסור זה עלול להביא להפלות, לידת עובר מת, לידה מוקדמת, חוסר התפתחות או התפתחות מוגבלת של העובר. בתקופת הינקות, עלולה להיגרם התפתחות פיזית מוגבלת. בתקופת הילדות, קיים סיכון מוגבר לקוגניציה מוגבלת.

מחסור בIOD נקשר בתוצאות IQ ירודות בילדים שנולדו לאימהות עם מחסור בIOD.

ישראל משתייכת למספר מצומצם של מדינות בעלות מספר תושבים משמעותי אשר אין להן נתונים מסקר יוד לאומי ולכן גם אין מדיניות בנושא.

קיים בישראל מחסור מתון בIOD, לא נמצאו הבדלים בין המגזרים השונים.

מהשוואה בינלאומית ישראל נמצאת בטווח התוצאות הנמוך ביותר בקרב ילדים, המצב אף גרוע יותר בקרב נשים הרות. מסקנות: מחסור בIOD הינו בעיה של בריאות הציבור.

המלצות המועצה:

1. הוספת IOD למלח שולחן.
  2. לשקול באופן מידי לתסף נשים הרות במהלך ההריון.
  3. ביצוע ניטור ואיסוף נתונים על בסיס קבוע מדי 3 שנים.
- קרוב ל-160 מדינות בעולם מעשירות וקטור תזונתי כלשהו בIOD. הוקטור המקובל הוא מלח שולחני או מלח תעשייתי או שילוב של השניים.
- חשוב שהרופאים ישימו לב לשינויים שעתידיים להיות בנושא.

2. חוק הזנת ילדים במערכות החינוך

הנושא הוצג על ידי פרופ' רונית אנדוולט, מנהלת המחלקה לתזונה במשרד הבריאות. קיים קשר הדוק בין תזונת ילדים למיצוי פוטנציאל גדילה, התפתחות ויכולות הלמידה וחשוב לאמץ אורח חיים בריא וסטנדרט של איכות מזון בכל הקשור לאכילה וארוחות במערכת החינוך. אין חינוך תזונתי מסודר בלימודי הליבה בבתי הספר. כתוצאה מכך שהילד שוהה במשך שעות רבות במערכת לימוד עלולים להיווצר הרגלי אכילה לא בריאים בקרב ילדים.

חוק ההזנה התחיל בשנת 2005 ורק בשנת 2015 נכנס לתוקף. ההתערורות לנושא החלה בעקבות הורים שמאסו באוכל הלא בריא שמוגש בצהרונים/מועדוניות. ההנחיות התבססו על הנחיות בין-לאומיות המיועדות לכל משרדי הממשלה, לשלטון המקומי, להורים, למתנ"סים, לחברות הסעדה ולחברות פרטיות שמוזנות ילדים. תפקיד משרד הבריאות לקבוע מדיניות, סטנדרטים, הכרת הרכב המזון וגיוונו וכו'. נבנה גם תיאור תפקיד דיאטנית/ית במערכות ההזנה השונות המפקחת על המזון. הדיאטנית צריכה להיות שותפה למדיניות בית הספר לתפריט לקבוע סטנדרט לאיכות האוכל, לביצוע ביקורת ופיקוח הכוללים עריכת תצפיות על ילדים על מנת לראות שהם אוכלים את האוכל שמוגש להם. קיימת חשיבות לרתום את הקפיטריות לנושא על ידי שיתוף ועד התלמידים, ועד ההורים ומנהלי בתי הספר. אתגר לתזונה בריאה בבית הספר הינו אתגר לא פשוט צריך שיתוף פעולה בין הורים לילדים למערכת הבריאות והחינוך.

3. ייעוץ/הדרכה הנקה בבתי חולים

הנושא הוצג על ידי פרופ' פרנסיס מימוני, יו"ר המועצה. הנקה חשובה מאוד לבריאות והתפתחות התינוק. בינואר 2010 התפרסם חוזר מנהל סיעוד בנושא הדרכת יולדת להנקה על ידי אחות מוסמכת יועצת הנקה מורשת. מטרת החוזר הייתה להבטיח לכל יולדת הדרכה על ידי אחות מוסמכת. מהספרות עולה כי הדרכה מובנת של היולדת על ידי אחות מוסמכת שהוכשרה כיועצת הנקה מגדילה את הסיכויים ואת היענות היולדת להנקה. במסגרת תקופת האשפוז הקצרה המטפלת העיקרית של היולדת היא האחות המוסמכת. לפיכך, יש מקום להכשיר אחיות יועצות הנקה שייקחו על עצמן את האתגר להגדלת היקף ההנקה בקרב היולדות. לפי החוזר כל יולדת צריכה לעבור הדרכה פעם ביום בכל ימות האשפוז ותודרך על חשיבות ההנקה ויתרונותיה, סימני הנקה יעילה, תדירות ומשך הנקה, שאיבה ואחסון חלב. סטטוס ודיווח על ההנקה והמלצה על המשך טיפול צריכים להיות מתועדים. כיום החוזר איננו מיושם בפועל והדרכת יולדת על ידי אחות מוסמכת לא קורית, בין היתר כיוון שאין לכך תקינה.

המלצות המועצה:

פניה למנכ"ל משרד הבריאות בבקשה כי הדרכת הנקה יהיה אחד ממדדי איכות של בתי חולים.

עידוד קמפיין לשיווק ההנקה.

פרסומים לתמ"ל בטלוויזיה אינם מקובלים, אינן אתיות ונוגדות את ה-WHO. ישראל נמצאת בפיגור למרות שיש

מחלקת תזונה במשרד הבריאות שמעוניינת לעשות מהפך בנושא.

קיים קורס בסיסי בן 12 שעות וחשוב לכל הצוות לעבור אותו.

המשך הדרכה גם בטיפת חלב.

4. הגדרת השמנה כמחלה

הנושא הוצג על ידי ד"ר דובנוב רז, מנהל מרפאת ספורט, תזונה ואורח חיים בריא, בית החולים אדמונד ולילי ספרא לילדים.

www.health.gov.il

חטיבת הבריאות
המועצה הלאומית לבריאות הילד ופדיאטריה
The National Council for Pediatrics & Child Health

**משרד
הבריאות**
לחיים בריאים יותר

מספר מדינות בעולם הגדירו השמנה כמחלה. הועלתה השאלה האם המועצה צריכה לדון בכך ואם כן, לבחון מהי המשמעות מבחינת שירותי הבריאות בישראל. במקביל דנים בנושא במועצה הלאומית לקידום בריאות. המלצת המועצה:
הנושא יעלה באחת מישיבות המועצה בשנת 2018.